

historisch genootschap wormer torenklanken

Nieuwsblad nr. 32 december 2013

Woord vooraf

Voor u ligt een Torenklanken zoals u dat van ons gewend bent: verenigingsnieuws afgewisseld met historische foto's en bijdragen. Zo hebben wij dit jarenlang gedaan.

Het aanzien van Wormer en Wormerland verandert voortdurend. Nieuwe scholen verrezen aan de Zandweg, bij de Zaandammerstraat en in Neck. Nieuwe sportcomplexen zijn aangelegd en bij het WSV-terrein ontstaat een nieuwe wijk. Het dorpscentrum ondergaat een grote verandering. Ook de entree van Wormer kent men in enkele jaren niet meer terug door een nieuwe Zaanbrug en een grote woonwijk aan de Noordweg bij de Prins Clausbrug.

En zoals de oude woningen aan de Torenpleinen plaats hebben gemaakt voor nieuwe, eigentijdse bebouwing, zo zal ook de Molenbuurt rond de Kruiskerk een metamorfose ondergaan.

In Torenklanken en de jaarboeken van het Historisch Genootschap blijven de herinneringen aan wat was bewaard. In het nieuwe jaarboek verschijnt een gedegen artikel over de papierfabriek van Van Gelder Zonen in Wormer, bij sommigen al niet meer bekend, waaraan we door de onthulling van De Prop weer worden herinnerd.

Verder teruggaand in het verleden zien wij de grote veranderingen aan het dorpslint. De wegsloot verdween in de vorige eeuw. Het oude aanzien van het dorp Wormer herkennen wij nu nog in Jisp. Terecht is daar de wegsloot dan ook tot gemeentelijk monument geworden. Een indruk van het economisch belang van de wegsloot in vroeger tijd krijgt men bij het informatiepaneel op het pleintje bij het raadhuis van Jisp

In de lintbebouwing van Wormer stonden tussen 1900 en 1955 ruim 150 winkeltjes. Een prachtig beeld van al die winkeltjes werd geboden tijdens de expositie op de Monumentendag van 2008 en werd vastgelegd in een van onze gewilde uitgaven van Monumentendag. De meeste winkeltjes zijn verdwenen, enkele supermarkten kwamen ervoor in de plaats.

Het Historisch Genootschap Wormer doet onderzoek naar het verleden met al zijn veranderingen en tracht de deels nog vertrouwde beelden in de herinnering levend te houden.

Een aantal leden houdt zich hier enthousiast mee bezig. Door hun inzet zal uiterlijk april 2014 het uitgestelde jaarboek 2013 met een grote verscheidenheid aan artikelen verschijnen. Om dit voor elkaar te krijgen is na de ledenvergadering van november een voorlopige redactie hard aan het werk gegaan.

Bovendien zal op de gebruikelijke tijd in november het jaarboek 2014 het licht zien.

Wij zien daarom na een donkere periode met vertrouwen en optimisme de toekomst tegemoet.

Nico Koelemeijer

de Eendragt in vervlogen jaren

Bestuurssamenstelling

Op de Algemene ledenvergadering van augustus heeft mevrouw Thieme het bestuur opgeroepen om af te treden en plaats te maken voor een nieuw bestuur, een oproep die met luid applaus werd begroet. Dat hield een opdracht in voor de bestuursleden om kandidaten voor bestuurstaken te zoeken. Dat bleek echter makkelijker gezegd dan gedaan. Van een bestuur met problemen wordt men niet zo gauw lid. Kort voor de vergadering van 7 november hebben zich 3 kandidaten gemeld. Tijdens de vergadering is besloten hun kandidatuur aan te houden en een oproep te doen aan de leden om zich eveneens voor 20 december te kandideren voor een bestuursfunctie.

Naam en kort profiel van de kandidaten zal in Torenklanken 33 voor de ALV worden gepubliceerd.

Op dit moment zijn er 2 bestuursleden, nadat 3 bestuursleden op de ledenvergadering van 7 november hun bestuurslidmaatschap hebben opgezegd.

Jan Blokker heeft op grond van de uitkomst van het kort geding tot 7 november niet deelgenomen aan het bestuur en zich niet publiekelijk gepresenteerd als voorzitter.

De beide bestuursleden, Jan Blokker en Nico Koelemeijer, zullen bij de bestuursverkiezing op 16 januari aftreden en plaats maken voor nieuwe bestuursleden.

Hierbij doe ik een beroep op alle leden, aan wie het wel en wee van het Genootschap ter harte gaat, na te denken over een functie in het bestuur.

Nico Koelemeijer

Een Vooruitblik

Dat een blik in de toekomst niet altijd brengt wat wij hopen, hebben wij recent kunnen ervaren bij ons Genootschap. Wie had de problemen binnen het bestuur en de jaarboekredactie kunnen voorzien. Wij hopen dit allemaal binnenkort achter ons te laten.

Ons Genootschap moet weer vooruit kijken en ideeën en plannen voor de toekomst zijn dan belangrijk vandaar deze vooruitblik.

We willen, als het ware, in deze Torenklanken de klok luiden met een positief geluid voor het jaar dat voor ons ligt.

Wat kunnen we verwachten.

Op 16 januari 2014 zal de ledenvergadering plaatsvinden zoals afgesproken op de laatste vergadering d.d. 7 november j.l.

Voor die tijd zult u een Torenklanken ontvangen met daarin een presentatie van alle, op dat moment bekende, kandidaatleden voor een nieuw bestuur.

De eerste reguliere leden-vergadering met het nieuwe bestuur zal, zoals gebruikelijk, in april 2014 plaatsvinden. Dit zal de gelegenheid zijn om kennis te nemen hoe het nieuwe bestuur, met hulp van velen, invulling denkt te gaan geven aan de verdere ontwikkeling van ons Historisch Genootschap.

Om het jaarboek 2013 alsnog te laten verschijnen is in eendrachtige samenwerking een redactie bestaande uit o.a. Els Mak, René van Maanen en Cees Kingma met de nodige zorg, maar ook snelheid, aan de slag gegaan. Zij hopen het jaarboek 2013 in april, of zoveel eerder als mogelijk, te presenteren.

Het ligt in de verwachting dat het jaarboek 2014, zoals gebruikelijk, in november op onze Genootschapsdag in ontvangst kan worden genomen.

We hebben de afgelopen tijd een paar keer een Torenklanken ontvangen buiten de reguliere data. Het is de bedoeling, ook weer als

vanouds, vier maal per jaar de Torenklanken in de bus te laten rollen. De koeriersdienst staat al te trappelen zodat TNT post niet al te veel aan ons hoeft te verdienen.

Open Monumentendag zal het komende jaar aandacht krijgen. We zijn niet voor niets een historische vereniging. Het thema voor 2014 is 'Op reis'. Hierbij kun je je van alles voorstellen in relatie tot ons Genootschap.

Het zal druk zijn het komende jaar, want er staat veel te gebeuren.

Ondanks dat hierbij enkele ideeën voor de toekomst zoals:

- Samenwerken met de Oudheidkundige Commissie Jisp en incidenteel met Oost-Knollendam

- Het samenstellen van een werkgroep voor het presenteren van onze vereniging op de Open Monumentendag

- Een werkgroep die historisch onderzoek gaat doen.

- Onderzoek welke digitale ontwikkelingen toepasbaar zijn in onze vereniging

- Wandelingen / excursies in Wormer e/o naar historische plaatsen en gebouwen onder deskundige leiding

U ziet, het lidmaatschap van het Historisch Genootschap Wormer(land?) blijft de moeite waard, nu en in de toekomst.

Lydy van der Toorn

Vol verwachting ! ! ! !

Op de voorpagina van het personeelsblad „de Eendracht” van januari 1956 staat een foto van het Sinterklaasfeest van VGZ in Landzicht. Traditioneel zaten er in het cadeau dat Sint uitreikte altijd een paar producten van VGZ uit Wormer. Er zat altijd een groot tekenboek in en gekleurde vouwblaadjes

6e Jaargang No. 1

Versijnt maandelijks

Januari 1956

V.G.Z. POST

DE EENDRAGT

VAN GELDER ZONEN N.V. - KONINKLIJKE PAPIERFABRIEKEN - AMSTERDAM

ADMINISTRATIE: PERSONEELZAKEN V.G.Z. SINGEL 230 - 236 - AMSTERDAM-C.

BEDRIJFS-COURANT

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van de Redactie.

Waar kijken zij in zo'n intensieve spanning naar?

Het is een deel der kinderen dat het Sint Nicolaasfeest in Wormer meemaakte, maar symboliseert deze foto niet prachtig de belangstelling voor wat er gebeurt en er weer komen gaat? Zoals we allen met spanning uitzien naar wat het nieuwe jaar weer zal brengen? Laten we hopen dat het veel goeds zal zijn!

Woord van de voorzitter

Bij het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap in Amsterdam werd voor mij een uitzondering gemaakt, toen ik een tekening van C. Pronk van onze beschuistoren wilde bekijken. Die afbeelding stond in de Atlas van Schoemaker, maar dat boek was aangetast door groenvraat, waarbij de koperhoudende inkt het papier aantast.

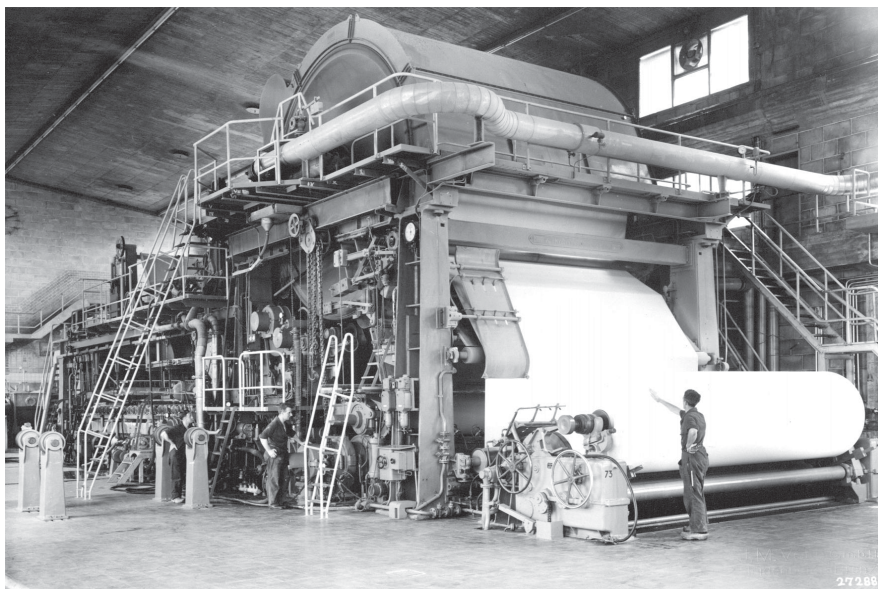
Soms komt er in een archief ook schimmel voor en dat is dan niet het paard van Sinterklaas dat u vorige week over de daken hoorde galopperen.

In de maand november werd ook het Haarlems Archief enige tijd gesloten, want daar was asbest aangetroffen. Het zijn moeilijke tijden voor de onderzoeker! Maar geen paniek, in de loop van december hoop ik weer in Haarlem terecht te kunnen om verder te speuren naar de boerderij, waarin Jac. Jongert in 1883 was geboren. Jac. Jongert was een grafisch kunstenaar, met wie u

allemaal bekend bent, want hij ontwierp de verpakkingen voor Van Nelle in Rotterdam. U zult daarover van alles kunnen lezen in ons jaarboek 2013, waaraan hard wordt gewerkt en dat in het voorjaar van 2014 – zij het met enige vertraging – alsnog zal verschijnen.

Jan Blokker

Herinneringen aan vroegere tijden De PM 11 in de fabriek van Wormer

Gezocht: leden voor de redactie van Torenklanken.

Torenklanken 32 en ook Torenklanken 33, dat begin januari zal uitkomen met de agenda van de algemene ledenvergadering van 16 januari, wordt samengesteld door een voorlopige redactie.

Wij vragen voor de volgende nummers van Torenklanken, die zullen verschijnen voor de ledenvergadering in april/mei, voor Monumentendag en voor de presentatie van het jaarboek in november, redactieleden / medewerkers.

Verder zoeken wij leden om te helpen bij de voorbereiding en organisatie van Monumentendag, een evenement dat wij node hebben gemist in het voorbije jaar.

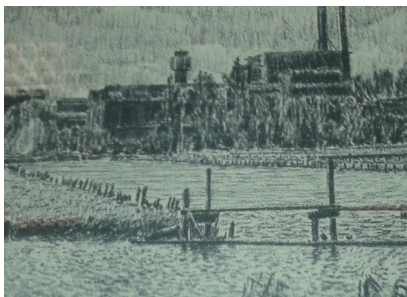
In de Vooruitblik van Lydy van der Toorn in deze Torenklanken leest u over plannen voor mogelijk andere activiteiten, waarvoor wij ook om uw assistentie vragen.

Nico Koelemeijer

Waarom van Gelder ten onder ging

Op 29 februari 1980 werd het personeel van de papierfabriek Van Gelder Zonen in Wormer in kennis gesteld van de voorgenomen sluiting van het bedrijf. Deze dreiging hing al enige tijd in de lucht. Kort daarna werd de fabriek gesloten. Zo kwam een eind aan het bedrijf dat meer dan twee eeuwen de grootste werkgever van Wormer was geweest en welvaart had gebracht. Mijn vader en mijn grootvader hadden er gewerkt. Mijn betovergrootvader was er de eerste technisch directeur geweest. Mijn vader zat in het actiecomité dat sluiting tegen probeerde te gaan. Met een bedrijfsbezetting probeerde men de sluiting te voorkomen. Dat was tevergeefs. Kortom een emotioneel beladen onderwerp.

Een van de redenen waarom het bedrijf destijds werd gesloten was dat het technisch verouderd zou zijn. In de zomer van 2003 bezocht ik in Schotland een congres over industrieel erfgoed. Er waren ook bezoeken aan moderne bedrijven, in dit geval was er ook een papierfabriek bij. Wie schetst mijn verbazing toen ik daar een machine zag die sterk op de P.M. 11 van Van Gelder in Wormer leek. Iets jonger, maar nog volledig in productie. Het verschil met vroeger: de “working class heroes” bedienden de machine vanaf computers: mannen met tatoeages achter beeldschermen. Sindsdien keek ik opnieuw naar de bedrijfssluiting in Wormer, maar nu niet vanuit het lokale perspectief maar van uit de Europese papiermarkt om zo zicht te krijgen op de motieven van de directie, de overheid en de vakbeweging. In het jaarboek van 2013 zal ik mijn conclusies proberen te verwoorden.

Tekening Frans Room

Jur Kingma

Verkrijgbaarheid van onze uitgaven

Alle nog beschikbare jaarboeken zijn vanaf begin 2014 verkrijgbaar bij:

**Drukkerij Zaansprint, Zaanweg 21, Wormerveer.
Telefoon 075 628 84 61**

Ook de boekjes van de Monumentendagen zijn daar alsnog te koop. Drukkerij Zaansprint is gevestigd in het oude pand van de winkel in scheepsbenodigdheden van Antoon de Grunt. En daarvóór was er de hoedenwinkel van Geerke, de schoonvader van Jac. Jongert, over wie u in ons jaarboek 2013 nog veel meer kan lezen.

Op de foto het pand van Anthonie Geerke, op de hoek van de Zaanweg en de de Goudastraat, waarin hij dameshoeden verkocht. De foto is van omstreeks 1900: op de achtergrond is de toren van Hollandia nog in aanbouw.

Schenken

Van architectenbureau Hooijschuur in Wormerveer ontvingen wij foto's en tekeningen van diverse bouwwerken in Wormer, uitgevoerd door het architectenbureau Husslage. Er waren ook verscheidene bouwtekeningen bij.

Geschonken spullen zullen wij goed bewaren, beheren en eventueel gebruiken. Heel hartelijk dank voor uw giften.

Op de foto de winkel van Pieter Gerbrand Bloem aan de Dorpsstraat tegenover de Karnsloot. Rechts is nog de garage te zien van dokter Berkel. De laatste kruidenier in deze winkel was Klaas Haak. In 1990 verrees hier de nieuwbouw van Guus Koelemeijer.

**Komt op de vergadering van 16 januari 2014, in de Stoomhal.
Het genootschap heeft U nodig**

Adressen

Als kersverse noodredactie beschikken wij niet over een adresbestand van de leden, waar wij 100% voor instaan. Het kan dus zijn, dat u onterecht een nieuwsbrief ontvangt of nog erger, onterecht niet ontvangt. Het kan ook zijn, dat het adres niet helemaal juist is. Wij vragen uw begrip voor deze situatie en stellen het op heel hoge prijs als u ons van onjuistheden op de hoogte zou willen stellen, zodat de volgende keer alles weer gladjes verloopt. Alvast heel hartelijk dank voor uw medewerking.

Colofon

Torenklanken is een kwartaal uitgave van het
Historisch Genootschap Wormer
Lidmaatschap kost 15 euro per jaar
Los exemplaar verkrijgbaar voor 1 euro

Historisch Genootschap Wormer
p/a Merckerrif 185, 1531 MP Wormer
Telefoon 075 - 642 3798

opgericht 14 december 2005

KvK 34242956

Rabobank NL43 RABO 0114 5401 79

E-mail: post@genootschapwormer.nl
website: www.genootschapwormer.nl

Kopij inzenden: Torenklanken@genootschapwormer.nl

Redactie: Bestuur Historisch Genootschap

Opmaak: Ber Bentvelzen

Druk- en afwerking: Drukkerij Z aansprint Wormerveer

